

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

I henhold til adresseliste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/6161-3

22. august 2019

Forskrift om de regionale forskningsfondene

Kunnskapsdepartementet sender med dette ut forslag til "Forskrift om de regionale forskningsfondene". Forskriften settes i verk 1. januar 2020.

Departementet ønsker at berørte instanser og interessenter skal få anledning til å vurdere forslaget til forskrift, og vi ber høringsinstansene vurdere om saken bør forelegges underordnede organer eller andre som ikke er nevnt i høringslisten.

Høringsfristen settes til 12. november 2019.

Vedlagt følger høringsnotat og forslag til forskrift.

Med hilsen

Berit Johnsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Thor-Martin Antonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for høyere
utdanning, forskning
og internasjonalt
arbeid

Saksbehandler
Thor-Martin
Antonsen
22 24 79 24

Adresseliste

Akershus fylkeskommune	postmottak@afk.no
Aust-Agder fylkeskommune	postmottak@austagderfk.no
Buskerud fylkeskommune	postmottak@bfk.no
Finnmark fylkeskommune	postmottak@ffk.no
Hedmark fylkeskommune	postmottak@hedmark.org
Hordaland fylkeskommune	hfk@hfk.no
Møre og Romsdal fylkeskommune	post@mrfylke.no
Nordland fylkeskommune	post@nfk.no
Oppland fylkeskommune	postmottak@oppland.org
Oslo kommune	postmottak@oslo.kommune.no
Rogaland fylkeskommune	firmapost@rogfk.no
Sogn og Fjordane fylkeskommune	post@sfj.no
Telemark fylkeskommune	post@t-fk.no
Troms fylkeskommune	postmottak@tromsfylke.no
Trøndelag fylkeskommune	postmottak@trondelagfylke.no
Vest-Agder fylkeskommune	postmottak@vaf.no
Vestfold fylkeskommune	firmapost@vfk.no
Østfold fylkeskommune	sentralpost@ostfoldfk.no
Forskningsinstituttene Fellesarena	ffa@abelia.no
Universitets- og høgskolerådet	postmottak@uhr.no
KS	ks@ks.no
Finansdepartementet	postmottak@fin.dep.no
Nærings- og fiskeridepartementet	postmottak@nfd.dep.no
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	postmottak@kmd.dep.no
Næringslivets Hovedorganisasjon	firmapost@nho.no
Landsorganisasjonen i Norge	lo@lo.no
Utenriksdepartementet	postmottak@mfa.no
Sametinget	samediggi@samediggi.no
SIVA - Selskapet for industrivekst SF	firmapost@siva.no

Høringsnotat

Høring av forslag til "Forskrift om de regionale forskningsfondene"

- **Bakgrunn**

Ordnningen med regionale forskningsfond (RFF) ble vedtatt av Stortinget i 2009, og avkastningen/tilskuddet første gang fordelt mellom de sju fondsregionene i statsbudsjettet for 2010. Formålet med ordningen, styringslinjer, aktører og oppgavene deres og krav til administrasjon ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet i "Retningslinjer for regionale forskningsfond" (2009).

I nåværende styringsmodell er det sju fondsregioner der minst to fylkeskommuner deltar i hver fondsregion. 1. januar 2020 trer regionreformen i kraft, og 17 fylkeskommuner erstattes av 11 nye fylkeskommuner (inkludert Oslo kommune). Hver fylkeskommune vil motta tilskuddsmidler til sitt eget forskningsfond.

Regjeringens og Stortingets føringer

I *Prop. 84 S (2016–2017) Ny inndeling av regionalt folkevalt nivå* heter det: "Kunnskapsdepartementet vil revidere retningslinjene for RFF før den nye fylkesstrukturen tek til å gjelde frå 1. januar 2020. Retningslinjene spesifiserer føremålet med ordninga, styringslinjer, aktørar og deira oppgåver og ansvarsområde, mellom anna krav til administrasjon og styring av midlane i ordninga. Det overordna føremålet med RFF skal vidareførast når ny fylkesstruktur blir innført. Kunnskapsdepartementet vil revidere retningslinjene i samråd med fylkeskommunane, Forskningsrådet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet."

I behandlingen av proposisjonen sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag og fattet følgende anmodningsvedtak:

"Stortinget ber regjeringen endre ansvarsfordelingen mellom Regionale forskningsfond (RFF) og Forskningsrådet slik at beslutninger rundt prosjektstøtte blir fattet på fylkeskommunalt nivå."

- **Forslag til forskrift om de regionale forskningsfondene**

Hvorfor erstattes dagens retningslinjer av en forskrift?

Kunnskapsdepartementet foreslår at retningslinjene fastsettes som forskrift. Begrensningen i klageretten som er foreslått, er et unntak fra de alminnelige klagereglene i forvaltningsloven, og slike begrensninger skal fastsettes i forskrift. Videre er det regelverk som er den normale måten for staten å styre fylkeskommunene på.

Bør tilskuddsordningen få en annen betegnelse enn regionale forskningsfond?

I 2015 ble fondsmekanismen avvirket, og avkastningen fra forskningsfondet ble videreført som en ordinær bevilgning på Kunnskapsdepartementets budsjett. Endringen i finansieringsmekanismen førte ikke til at betegnelsen "regionale forskningsfond" ble endret. Når det fastsettes forskrift om de regionale forskningsfondene, foreslår vi å videreføre navnet "regionale forskningsfond" fordi det

er godt innarbeidet og kjent. Betegnelsen er etablert som "merkevare" og understreker at midlene forvaltes regionalt.

Uformelt samråd med andre aktører

I utarbeidelsen av forslaget til forskrift har Kunnskapsdepartementet uformelt samråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Norges forskningsråd, fylkeskommunenes regionalsjefkollegium og de regionale forskningsfondenes sekretariatsledere.

Overordnede føringer

Departementet har lagt følgende overordnede føringer til grunn for forslaget til forskrift:

- Fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler styrkes gjennom regionreformen. Ulik politisk og administrativ organisering i fylkeskommunene gir behov for at fylkeskommunene skal ha rom for å velge ulike løsninger for forvaltning av fondsmidlene. Den enkelte fylkeskommune velger selv modell for sin styring og forvaltning av tilskuddsordningen for regionale forskningsfond, innenfor de overordnede rammer som er fastsatt i denne forskriften.
- Det er sentralt at forskningskvaliteten ivaretas i alle ledd fra utlysning til tildeling av forskningsmidler. Norges forskningsråd skal fortsatt ha en viktig rolle som kvalitetssikrer i søknadsbehandlingen og bidra med administrativ støtte til fylkeskommunene.
- Forskriften skal forenkles og forkortes sammenliknet med dagens retningslinjer, og det legges opp til standardiserte og felles prosedyrer. Fylkeskommunene og Norges forskningsråd skal inngå én felles avtale om Forskningsrådets bistand til forvaltningen av tilskuddsordningen. Det er ikke effektivt at Forskningsrådet skal forvalte 11 ulike samarbeidsavtaler med fylkeskommunene.

§ 1 Formålet med tilskuddsordningen

Hovedformålet med regionale forskningsfond er videreført, men teksten er forkortet sammenliknet med nåværende retningslinjer.

Departementet har supplert innholdet i denne paragrafen med en bestemmelse om at fylkeskommunene skal informere om fondet, formidle fondets forskningsresultater og skape oppmerksomhet om fondet i allmennheten og blant aktuelle målgrupper.

Dagens retningslinjer sier at tre av fondsregionene også skal ivareta samiske forskningsinteresser og -behov. Departementet har videreført bestemmelsen for de samme regionene, det vil si fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet. Ivaretagelsen av samiske forskningsinteresser skal skje gjennom konsultasjon med Sametinget.

§ 3 Fordeling av midler til fylkeskommunene

Kunnskapsdepartementet vil i Prop. 1 S (2019-2020) legge fram forslag til fordeling av tilskuddsmidler mellom fylkeskommunene.

I de nåværende retningslinjene heter det at om lag 7 pst. av fondsmidlene kan nyttes til å dekke administrasjonskostnader. Ved overgang til ny fylkesstruktur fordeles tilskuddsmidlene ikke lenger på sju fondsregioner, men på 11 fylkeskommuner. Uavhengig av størrelsen på tilskuddet til den enkelte fylkeskommune vil det være gitte grunnkostnader ved å forvalte tilskuddsmidlene. I tillegg skal fylkeskommunene styrke innsatsen for å mobilisere og kvalifisere bedrifter, offentlige virksomheter og andre aktører til forskning. Departementet har derfor hevet prosentsatsen slik at inntil 10 pst. av tildelte midler kan nyttes til administrasjon, inkludert mobiliseringsarbeid. Departementet har videre kommet til at for enkelte fylkeskommuner kan det i de årlige tilskuddsbrevene unntaksvis fastsettes en høyere prosentsats.

§ 4 Fylkeskommunenes ansvar og oppgaver

Innledningsvis slås det fast at fylkeskommunen har ansvaret for å lyse ut og tildele forskningsmidler. Videre framgår det at fylkeskommunene kan samarbeide om bruken av midlene, og fylkeskommunene avgjør selv hvilken form og hvilket omfang samarbeidet skal ha.

Departementet har tatt inn en bestemmelse om at bruken av tilskuddsmidlene skal være forankret i regionale mål og strategier. Bestemmelsen sikrer forutsigbarhet og at prioriteringene til fylkeskommunene er koplet til regionale forskningsbehov - slik fylkeskommunene selv definerer dem. Videre får bedrifter og andre brukere av regionale forskningsfond kunnskap om hva som ligger til grunn for den enkelte fylkeskommunes prioritering av forskningsfelt.

Fylkeskommunene skal bruke Forskningsrådets søknadstyper og system for vurdering av søknader om prosjektstøtte. I dette ligger ikke at alle søknadstypene skal benyttes, men innenfor menyen av søknadstyper skal fylkeskommunene selv bestemme hvilke typer som er aktuelle å bruke. I tillegg kan fylkeskommunene som før tildele midler til kvalifiserings- og mobiliseringsprosjekter.

§ 5 Norges forskningsråds ansvar og oppgaver

Forskningsrådets ansvar og oppgaver videreføres som i dag, men omtalen i forskriften er kortet ned og blitt mindre detaljert. Departementet har i forskriften føyd til at Forskningsrådet skal fastsette indikatorer for måloppnåelse, basert på formålet med tilskuddsordningen, jf. § 2. Forskningsrådet har allerede utarbeidet slike indikatorer, og departementet mener det er hensiktsmessig at kravet om måleindikatorer fastsettes i denne forskriften.

§ 4 Fylkeskommunenes ansvar og oppgaver og § 5 Norges forskningsråds ansvar og oppgaver – felles avtale om samarbeid

Fylkeskommunene og Norges forskningsråd skal inngå én felles avtale om Forskningsrådets bistand til forvaltningen av tilskuddsordningen. Av hensyn til enhetlig forvaltning av tilskuddsordningen og Forskningsrådets kapasitet og ressursbruk skal det ikke inngås ulike avtaler mellom de enkelte fylkeskommuner og Forskningsrådet.

Avtalen skal minst omhandle samarbeid om utlysninger av forskningsmidler, søknadsbehandling og prosjektoppfølgning, rapportering og utvikling av læringsarenaer og erfaringsutveksling mellom fylkeskommunene. Avtalen kan utvides med øvrige punkter dersom partene finner det hensiktsmessig.

§ 6 Klage

Kunnskapsdepartementet foreslår at Norges forskningsråd er klageorgan for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen om tildeling av støtte. Dette er en videreføring av dagens praksis, som bygger på det tilsvarende unntaket som gjelder for Forskningsrådets tildelinger av forskningsmidler, jf. vedtekter for Forskningsrådet § 7. Forskningsrådet har bygd opp kompetanse og systemer for å behandle klager på egne vedtak om tildeling av støtte og på å behandle klager på vedtak fattet av de nåværende fondsstyrene. At Forskningsrådet er klageorgan, sikrer likebehandling av klager på tvers av fylkeskommunene.

Forskrift om de regionale forskningsfondene

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet xx.xx. 2019 med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak

§ 1 Virkeområdet

Forskriften gjelder forvaltning av tilskuddsordningen for regionale forskningsfond, fylkeskommunenes forvaltning av midlene og samarbeidet med Norges forskningsråd.

§ 2 Formålet med tilskuddsordningen

Tilskuddsordningen skal styrke regionenes forskningsevne gjennom tilskudd til forskning og innovasjon og gjennom mobilisering til økt FoU-innsats.

Regionale forskningsfond har som formål å:

- a) Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling gjennom å
  - i. finansiere forskningsprosjekter av god kvalitet
  - ii. medvirke til at bedrifter og offentlige virksomheter øker sin kompetanse, innovasjonsevne, verdiskaping og konkurransekraft ved å initiere forskning og ta i bruk resultater fra FoU
  - iii. stimulere til et tettere samarbeid mellom FoU-institusjoner og styrke koplingene til næringsliv og offentlig sektor
- b) Øke FoU-innsatsen gjennom å
  - i. mobilisere og kvalifisere bedrifter og offentlige virksomheter til å delta i nasjonal og internasjonal forskning
  - ii. støtte FoU-prosjekter initiert av næringsliv, frivillig sektor og offentlige virksomheter inkludert universiteter, høyskoler og andre forskningsmiljøer
- c) Bidra til økt forskningskvalitet og til utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer gjennom å
  - i. støtte langsiktig, grunnleggende kompetansebygging i relevante forskningsmiljøer
  - ii. knytte institusjonenes FoU-kompetanse til øvrige regionale FoU-aktiviteter og se disse i sammenheng
  - iii. stimulere til fler- og tverrfaglig samarbeid i forskningsprosjekter
- d) Arbeide for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og forskningsaktiviteter

Fylkeskommunene skal informere om fondet og formidle fondets forskningsresultater, herunder skape oppmerksomhet om og interesse for fondet i allmennheten og blant aktuelle målgrupper/søkere.

Fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet skal gjennom konsultasjon med Sametinget også ivareta samiske forskningsinteresser og -behov.

§ 3 Fordeling av midler til fylkeskommunene

Det samlede tilskuddet til ordningen fastsettes i de årlige statsbudsjettene og fordeles til fylkeskommunene slik:

[Vedtatt av Stortinget som del av budsjettvedtak for 2020. Ikke gjenstand for høring]

Inntil 10 pst. av tildelte midler kan nyttes til administrasjon. Departementet kan i de årlige tilskuddsbrevene unntaksvis fastsette en høyere prosentsats for enkelte fylkeskommuner. Som administrasjon regnes utgifter ved å administrere ordningen, i tillegg til tiltak for å mobilisere og kvalifisere bedrifter og offentlig virksomheter til å delta i forskning.

Tilskuddsmidlene og eventuell avkastning skal anvendes i samsvar med tilskuddsformålet.

§ 4 Fylkeskommunenes ansvar og oppgaver

a) Ansvar for tilskuddsordningen

Fylkeskommunene har ansvaret for utlysning og tildeling av midlene.

Fylkeskommunene kan samarbeide om bruken av midlene gjennom felles forsknings-satsinger, fellesutlysninger av midler o.l. Midlene kan tildeles prosjekter lokalisert i og utenfor den enkelte fylkeskommune.

Bruken av tilskuddsmidlene skal være forankret i regionale mål og strategier.

Fylkeskommunene bestemmer områder/tema for utlysningene, målgrupper, prosjektperiode og tilgjengelige midler til de enkelte utlysningene. Fylkeskommunene skal bruke Forskningsrådets søknadstyper og Forskningsrådets system for vurdering av søknader om prosjektstøtte.

Fylkeskommunene kan i tillegg tildele midler til kvalifiserings- og mobiliseringsprosjekter.

b) Vilkår for tildelinger

Fylkeskommunen skal ved tildelinger fastsette de vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene til de regionale forskningsfondene blir brukt i samsvar med Stortingets forutsetninger, vilkår i tilskuddsbrev fra departementet og forskriften her.

Midler fra denne tilskuddsordningen kan kombineres med andre offentlige virkemidler innenfor gjeldende regelverk for offentlig støtte. Støtten må overholde EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

c) Samarbeid med Norges forskningsråd

Fylkeskommunene og Norges forskningsråd skal inngå én felles avtale om Forskningsrådets bistand til forvaltning av tilskuddsordningen. Avtalen skal minst omhandle samarbeidet om og prosedyrer for utlysninger, søknadsbehandling og prosjektoppfølgning samt rapportering og utvikling av læringsarenaer og erfaringsutveksling mellom fylkeskommunene.

d) Økonomiforvaltning og rapportering

Forvaltning av tilskuddsmidlene skal skje i henhold til Regelverk for økonomistyring i staten, så langt det passer. Fylkeskommunene skal sørge for tilfredsstillende oppfølging av

og kontroll med tilskuddsmidlene i hele tilskuddskjeden. Fylkeskommunen kan kreve tilskudd tilbakebetalt dersom forutsetningen for tilskuddet ikke overholdes.

Fylkeskommunene skal sende årsrapport til departementet og til Norges forskningsråd innen den frist som fastsettes i de årlige tilskuddsbrevene.

Rapporteringen skal omtale hvordan de tildelte midlene er brukt for å realisere formålet med regionale forskningsfond, blant annet basert på Forskningsrådets indikatorer for måloppnåelse, se § 5. Rapporteringen skal ha to hoveddeler, resultatrapportering og økonomisk rapportering.

Rapporten skal vise hvordan fondsmidlene er fordelt på søknadstyper, faglige temaer og mottakergrupper. Det skal rapporteres på bruk av midler til administrasjon.

Departementet kan gi nærmere regler om rapporteringen i tilskuddsbrevene.

§ 5 Norges forskningsråds ansvar og oppgaver

Norges forskningsråd skal bistå fylkeskommunene i forvaltningen av de regionale forskningsfondene. Samarbeidet reguleres i avtalen mellom Forskningsrådet og fylkeskommunene etter § 4 c.

Forskningsrådet skal særlig bidra til å ivareta forskningens kvalitet i alle ledd fra utlysning til tildeling av FoU-midler. Forskningsrådet skal levere støttetjenester til forvaltningen av de regionale forskningsfondene og være bindeledd mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og -kompetanse.

Forskningsrådet skal fastsette indikatorer for måloppnåelse, basert på formålet med tilskuddsordningen.

Forskningsrådet skal utarbeide en årlig rapport til departementet om de regionale forskningsfondenes samlede aktivitet og resultater, og om Forskningsrådets samarbeid med fylkeskommunene.

§ 6 Klage

Norges forskningsråd er klageorgan for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen om tildeling av støtte. Det er ikke adgang til å klage over fylkeskommunenes skjønnsutøvelse.

§ 7 Kontroll med midlene

Departementet kan føre kontroll med at midlene blir brukt etter forutsetningene, og har rett til innsyn i alle dokumenter som gjelder forvaltningen av tilskuddet. Departementet kan kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt fra fylkeskommunene dersom det ikke benyttes i samsvar med gjeldende regelverk.

§ 8 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2020.